Dosarul nr.2a-1676/24 (2-21168931-03-2a-18122024)
Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul central
Judecător: Eugeniu Ciubotaru

CURTEA DE APEL NORD
DECIZIE

03 iunie 2025 **municipiul Bălţi**

Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Nord
în componenţă:
preşedintele şedinţei, judecătorul Elena Grumeza,
judecătorii Ivan Parii și Natalia Costaș,
grefier Olga Topada
examinând în ședință publică apelul depus de Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei, sediul central din 04 mai 2022 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Vladimir Croitor către Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

a constatat:

Pretențiile reclamantului:

1. La 16 noiembrie 2021 reclamantul Vladimir Croitor s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru prin care a solicitat:
- ✓ încasarea în mod solidar a datoriei în sumă de 15 000 Euro;
- ✓ încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 5872, 17 Euro;
- ✓ încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 23 700 lei.

2. În motivarea acţiunii s-a invocat că, la 07 mai 2018, notarul Iulia Lencuța, a autentificat contractul de împrumut nr. 5748, în temeiul căruia reclamantul, Vladimir Croitor, în calitate de creditor, a acordat un împrumut bănesc în interesul familiei Cojocaru, prin intermediul pârâtului Vasile Cojocaru, în calitate de Debitor, în sumă de 30000 Euro, echivalentul a 596616 lei. A mai menționat că potrivit cursului oficial al BNM la data autentificării contractului, 1 euro echivala cu 19,8872 lei.
3. Reține în continuare că, potrivit pct. 2 al contractului, termenul rambursării împrumutului, a fost stabilit până la 31 decembrie 2018. În pofida clauzelor contractuale stabilite în contract, pârâții nu și-au onorat integral, în termen și în modul corespunzător obligațiile asumate și în toată această perioadă au restituit reclamantului doar jumătate din suma împrumutului, iar la data înaintării prezentei acțiuni, pârâții aveau o restanță de Vladimir Croitor în sumă de 15000 Euro.
4. Pretinde reclamantul că, la multiplele solicitări de a-i restitui integral suma împrumutată, debitorii au reacționat doar cu promisiuni, fără a întreprinde acțiuni

concrete în executarea propriilor obligații, ceea ce denotă că ultimii a dat dovadă de un comportament de rea-credință, fapt care a condiționat apariția prezentului litigiu.

5. Reține în continuare că a depus toată diligența pentru soluționarea litigiului pe cale extrajudiciară, contactând telefonic și prin diverse rețele de comunicare pârâții, sau chiar deplasându-se personal la domiciliul acestora, însă toate aceste acțiuni ale sale nu s-au soldat cu succes.
6. Astfel, la 29 septembrie 2021 și la 29 octombrie 2021, reclamantul a expediat somații, pârâților, prin care le-a acordat un termen de 7 zile calendaristice, din data recepționării somației, pentru rambursarea extrajudiciară a datoriei.
7. Prin urmare, reclamantul a indicat că somațiile au fost recepționate de pârâți la 03 octombrie 2021 și la 01 noiembrie 2021, însă solicitarea sa a rămas fără răspuns în termenul acordat, ceea ce denotă că în mod benevol, pârâții nu-și vor onora obligațiile, motiv pentru care este impus de circumstanțe să solicite suportul instanței de judecată la apărarea drepturilor sale.
8. Cu privire la răspunderea solidară a pârâților, reclamantul a invocat că la data semnării contractului de împrumut, pârâții Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru se aflau în relație de căsătorie. Mijloacele financiare au fost obținute în interesul întregii familii și în rezultat, s-a majorat simțitor valoarea patrimoniului acestora.
9. Cu privire la solicitarea de încasare a dobânzii de întârziere, reclamantul a precizat că având în vedere că a fost lipsit de propriile surse financiare pe o perioadă de circa 3 ani de zile, iar legea prevede o despăgubire creditorului, la caz se impune o remediere a acestei situații prin calcularea și încasarea în beneficiul său, în mod solidar, din contul lui Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru a dobânzii de întârziere pentru perioada 01.12.2019 - 09.11.2021, care conform calculului, constituie suma de 5872,17 Euro. Consomitent susține recla,antul că a mai avut de suportat și costuri judiciare în suma de 23 700 lei.

Poziția instanței de fond:

10. Prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul central din 04 mai 2022 acțiunea civilă a fost admisă. S-a încasat în mod solidar, de la Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru în beneficiul lui Vladimir Croitor datoria derivată din contractul de împrumut din 07 mai 2018, în sumă de 15000 Euro, suma de 5872 Euro și 17 eurocenți cu titlu de dobândă de întârziere, convertiți în lei moldovenești, conform cursului BNM la data executării și cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat, în sumă de 12700 lei, precum și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 6000 lei. În rest, pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

Solicitarea apelantului:

11. Invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărârii instanței de fond, la data de 03 iunie 2022 Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru au depus cerere de apel nemotivată prin care au solicitat, admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii.
12. Prin încheierea Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 13 septembrie 2022 nu s-a dat curs cererii de apel, și s-a acordat termen apelanților pentru prezentarea cererii de apel motivate și a bonului taxei de stat.

13. La data de 10 octombrie 2022 apelanții Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru au înlăturat neajunsurile reținute în încheierea Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 13 septembrie 2022 și a depus cererea de apel motivată prin care a solicitat casarea integrală a hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri.

Argumentele părților:

14. În motivarea cererii de apel s-a invocat că, apelanți cu hotărârea contestată nu sunt de acord din motiv că în urma examinării cauzei civile a dus la o încălcare a drepturilor participanților la proces, în acest sens reținând prevederile art. art. 4 CPC al RM, art. 5 alin. 2) CPC al RM, art. 9 CPC al RM, art. 12 alin.1) CPC, art. 22 alin.1) CPC, art. 26 alin.4) CPC, art. 56 alin.2) și 3) CPC.
15. Susțin apalenții că, le-a fost încălcată poziția de legalitate fiindule îngrădit accesul la justiție prin imposibilitatea de a alege un avocat sau un avocat stagiar care să le apre interesele în instanță, ba mai mult nici instanța nu le-a acordat un avocat din oficiu așa cum prevede prevederile art. 8 CPC, fapt ce denotă o imparțialitate a judecătorului le examinarea prezentului litigiu.
16. În continuare reținând prevederile art. 16 Costituția RM, 26 alin. 3) Constituția RM, art. 117 CPC al RM, rt. 118 alin. 1) CPC al RM, art. 121 CPC al RM, apelanții au menționat că, au fost în imposibilitate de a prezenta careva probe din necunoaşterea existenței litigiului în instanța de fond, nefiind respectată procedura de citare legală şi examinarea litigiului civile de instanța de fond fără a intra în esența litigiului în vederea analizării probelor anexat de reclamant şi constrângerea drepturilor procesuale a pârâților. Prin grăbirea examinării materialelor cauzei civile apelanților le-a fost îngrădită posibilitatea de a prezenta careva probe în apărarea drepturilor şi intereselor procesuale de da careva explicații și a aduce contraargumente care ar demonstra contrariu celor invocate de reclamant.
17. Tot aici, notează faptul că din examinarea materialelor cauzei se observă că instanța de fond a examinat prezentul litigiu într-un termen foarte restrâns ceea ce pune inclusiv la îndoială imparțialitatea judecătorului la examinarea prezentului litigiu. Potrivit materialelor cauzei se constată cu certitudinea că cererea de chemare în judecată înaintată de reclamant a fost depusă la 16 noiembrie 2021, iar pronunțarea dispozitivului hotărârii a avut loc la data de 04 mai 2022, adică mai puțin de 6 luni de zile.
18. Consideră că în temeiul art. 6 alin. 1) CEDO, art. 4 alin. 1) Constituția RM, art. 8 alin. 1) Constituția RM, art. 20 alin. 1) Constituția RM hotărârea contestatî este contrară normelor de drept reținute.
19. În ce priveşte cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 11 000 lei, care a solicitat reclamantul Vladimir Croitor, consideră că instanța de fond urma să respingă integral.
20. Susține că, din materialele cauzei se poate de constatat cu certitudine că de către avocatul intimatului nu a fost prezentat un careva tabel cu dare de samă care ar confirma faptul care acțiuni a fost întreprinse de avocat la soluționarea litigiului între părți, care acte procedurale au fost întocmite și câte ore de lucru au fost dedicate de

către avocat pe cauza civilă respectivă. Prezentarea acestor date au un rol esențial la determinarea cuantumului care urmează a fi încasată din contul persoanei care a pierdut litigiul, neprezentarea acestor date urma ca efect respingerea solicitării de compensarea cheltuielilor de asistență juridică de către instanța de judecată, fapt care nu s-a întâmplat din motive necunoscute şi sa dispus încasarea din contul pârâtului a cheltuielilor de asistență juridică.

21. În concluzie din cele relatate supra instanța de fond a încălcat drepturile procesuale ale pârâților şi a facilitat reclamantul în soluționarea litigiului în favoarea sa într-o perioadă foarte scurtă de timp, fără a acorda posibilitate pârâților de a prezenta careva probe şi de a fi ascultați de către o instanță imparțială în soluționarea litigiului apărut între părți.
22. Prin referința din 07 noiembrie 2022 intimatul Vladimir Croitor reprezentat de avocatul Tatiana Guțu a solicitat respingerea apelului, totodată a solicitat încasarea cheltuielilor de judecată cuportate de intimat în instanța de apel în sumă de 6000 lei.
23. Prin cererea din 26 septembrie 2023 intimatul Vladimir Croitor reprezentat de avocatul Tatiana Guțu a solicitat încasarea în mod solidar de la Vasile Cojocaru și Margarita Cojocarua dobânzii de întârziere pentru perioada 05.05.2022-25.09.2023 în sumă de 5135, 96 euro, încasarea cheltuielilor de judecată suportată la examinarea cauzei în instanța de apel în sumă de 8235 lei.
24. În cadrul ședinței instanței de apel apelanții Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru nu s-au prezentat din motive necunoscute instanței. Procedura de citare legală a participanților în proces a fost respectată (f.d.79-80).
25. Prin urmare, Colegiul Civil ținând cont de prevederile art. 379 alin.2) CPC, a dispus examinarea cauzei în lipsa apelanților care au fost înștiințați în mod legal despre data și ora examinării cauzei.
26. Reprezentantul intimatului Vladimir Croitor, avocatul Tatiana Guțu a solicitat respingerea apelului, cu menținerea hotărârii instanței de fond. Totodată a solicitat admiterea cererii provnd încasarea dobânzii și încasarea cheltuielilor de judecată suportate în instanța de apel.

Aprecierea instanței de apel:

27. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, temeiurile invocate în apel, examinând înscrisurile, Colegiul judiciar consideră necesar să respingă apelul din următoarele motive:
28. În conformitate cu art.362 alin.1 CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.
29. Instanţa de apel constată că Judecătoria Orhei, sediul central a pronunţat dispozitivul hotărârii la 04 mai 2022, iar cererea de apel a fost declarată la 03 iunie 2022, prin urmare în termenul legal.
30. În conformitate cu art. 385 lit. a) CPC instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.
31. În conformitate cu art. 239 CPC al RM, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţa de judecată.

32. Articolul 241 alin. 5) CPC prevede că, în motivarea hotărîrii se indică circumstanţele cauzei, constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanţe, argumentele invocate de instanţă la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanţa.
33. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt şi de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluţii trebuie să fie clară şi simplă, precisă, conchisă şi fermă, să aibă putere de convingere.
34. Această dispoziţie legală a fost adoptată în scopul de a asigura o bună administrare a justiţiei, de a întări încrederea justiţiabililor în hotărârile judecătoreşti şi de a da posibilitatea instanţelor superioare să-şi exercite controlul judecătoresc.
35. Suplimentar, Colegiul remarcă că hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet și au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei. Concluziile privind circumstanțele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 CPC, iar în conformitate cu art. 118 alin. (5) CPC, instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.
36. În conformitate cu prevederile art. 121 Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.
37. Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
38. În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.
39. În conformitate cu prevederile art. 118 al-le (1) - (3) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Partea care nu a exercitat pe deplin obligația de a dovedi anumite fapte este în drept să înainteze instanței judecătorești un demers prin care solicită audierea părții adverse în privința acestor fapte dacă solicitarea nu se referă la circumstanțele pe care instanța le consideră dovedite. Circumstanţele care au importantă pentru soluționarea justă a pricinii sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.
40. În corespundere cu art. 6 paragraful 1 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi jurisprudenţa CtEDO, instanţele de judecată

sunt obligate să motiveze hotărârile sale, care vor trebui să conţină circumstanţele cauzei constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile referitor la admiterea sau respingerea acţiunii, alte chestiuni ce au fost soluţionate în cadrul judecării pricinii, legea materială şi/sau procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii, argumentele instanţei în caz de respingere a unor probe prezentate de participanţi etc.

41. Conform art. 373 Cod de procedură civilă, (1) instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. (2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. (3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. (5) Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. (6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor când consimte şi când hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces.
42. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
43. Or, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinîndu-se rolul determinant al concluziilor instanței de apel, ultima are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare *(Hirro Balani vs Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).*
44. Articolul 5 alin. (1) Cod de procedură civilă declară, că orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.
45. În fapt s-a constatat că, Vladimir Croitor a formulat prezenta acțiune în judecată către Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru prin care a solicitat încasarea a datoriei și a plăților aferente rezultate din contractul de împrumut nr. 5748 din 07.05.2018.
46. Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță prin hotărârea 04 mai 2022 a ajuns la concluzia de a admite integral acțiunea înaintată de Vladimir Croitor**.**
47. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru au contestat-o cu apel.
48. Raportând dispozițiile normelor suscitate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanţe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, instanța de apel consideră că concluzia instanței de fond este una corectă, din următoarele raționamente.

49. Instanța de apel notează că în conformitate cu art. 7 alin.1,4 din Codul civil, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare. În cazul situațiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura și întinderea drepturilor și obligațiilor părților, precum și orice alte efecte contractuale, dacă legea nouă nu prevede altfel.
50. Colegiul relevă că speței îi sunt aplicabile prevederile Codului civil în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002, în vigoare până la 01.03.2019, deoarece contractul de împrumut a fost încheiat sub jurisdicția legii vechi.
51. Conform prevederilor art.8 alin.1) şi alin. 2), lit. a) Codul civil *(în vigoare la data constituirii situației juridice),* drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile generale şi de la sensul legislaţiei civile. Drepturile şi obligaţiile civile apar din contracte şi din alte acte juridice.
52. Conform art.9 alin.1) Codul civil *(în vigoare la data constituirii situației juridice),* persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credinţă se prezumă pînă la proba contrară.
53. Conform art.10 alin.1) Codul civil *(în vigoare la data constituirii situației juridice)* apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.
54. *Ab initio*, instanța de apel reține că potrivit prevederilor art. 512 alin. 1) Cod civil *(în vigoare la data constituirii situației juridice)*, în virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face.
55. Conform prevederilor art.513 Codul civil *(în vigoare la data constituirii situației juridice)*, debitorul şi creditorul trebuie să se comporte cu bună-credinţă şi diligenţă la momentul naşterii, pe durata existenţei, la momentul executării şi stingerii obligaţiei.
56. Potrivit art. 514 Cod civil *(în vigoare la data constituirii situației juridice)*, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.
57. Articolul 572 alin. 2) Cod civil *(în vigoare la data constituirii situației juridice)*, stabilește că obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.
58. Astfel, materialele cauzei atestă faptul că, reclamantul-intimat Vladimir Croiotor invocând faptul că pârâtul-apelanții Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru, nu și-au îndeplinit obligațiunile sale și nu au restituit reclamantului integral suma împrumutului rezultată din contractul de împrumut din 07 mai 2018, a înaintat

prezenta acțiune în instanța de judecată privind încasarea forțată a datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

59. În această ordine de idei Colegiul civil constată că, din probatoriul cauzei se atestă faptul că, la 07 mai 2018, Vladimir Croitor a încheiat cu Vasile Cojocaru contractul de împrumut nr. 5748, prin care ultimului i-a fost acordată cu titlu de împrumut suma de 30 000 Euro, cu scadența la 31 dcembrie 2018 (f.d. 5).
60. Astfel, obiectul juridic litigios dedus judecăţii constituie încasarea datoriei în temeiul contractului de împrumut sus nominalizat, astfel se constată în mod cert că între părți au existat raporturi obligaţionale de împrumut.
61. Prevederile art. 666 alin. 1) și 2) Cod civil *(în vigoare la data constituirii situației juridice)*, statuează că contractul este acordul de voinţă realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice. Contractului îi sunt aplicabile normele cu privire la actul juridic.
62. La caz se reține că, contractele reprezintă convenţia dintre două sau mai multe persoane, în scopul de a produce efecte juridice. Contractul este un acord între două sau mai multe persoane cu scopul naşterii unui raport juridic. Încheierea contractelor este guvernată de principiul libertăţii contractuale, deoarece orice contract este creaţia unei voinţe umane. Principiul libertăţii contractuale se exprimă şi prin aceea că o persoană poate încheia orice fel de contract, poate să determine prin voinţa sa clauzele contractuale şi efectele pe care contractul urmează să le producă. De asemenea, părţile pot să modifice sau să stingă obligaţiile exprimate în contract.
63. Conform art. 867 alin. 1) Cod civil*(în vigoare la data constituirii situației juridice)*, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeaşi sumă sau bunuri de acelaşi gen, calitate şi cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.
64. Dispozițiile art. 871 alin. (1) și alin. (3) Cod civil*(în vigoare la data constituirii situației juridice)*, statuează că împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul şi în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzi, el are dreptul să restituie împrumutul şi până la expirarea termenului. În cazul în care a împrumutat o sumă de bani, împrumutatul are obligaţia de a restitui suma nominală primită fără a ţine cont de variaţiile valorii banilor.
65. Astfel, părțile fiind în relații contractuale conform cărora acestea și-a asumat drepturi și obligațiuni-sânt obligați în egală măsură să fie respectate, obligațiile necesită a fi executate în modul corespunzător și în termenii stabiliți, în conformitate cu prevederile Legii, sau contractului, la caz care fiind încheiat la libera lor voință obligă părțile la ceea ce au stipulate expres în contract.
66. Prin urmare la caz, contractul de împrumut, fiind un contract sinalagmatic, ce se caracterizează prin reciprocitatea și interdependența drepturilor și obligațiilor ce-i revin celor două părți, generează drepturi și obligații corelative pentru fiecare parte contractantă.
67. Astfel s-a constat că, intimatul Vladimir Croitor şi-a onorat obligaţia asumată în baza acestui contract de împrumut şi a transmis apelantului Vasile Cojocaru suma de 30

000 Euro nominalizați în contractul de împrumut, fapt confirmat prin contractul de împrumut anexat la materialele cauzei şi prin aplicarea semnăturii de către apelant pe contractul dat.

68. Potrivit clauzelor contractului de împrumut nominalizat, încheiat între Vladimir Croitor și Vasile Cojocaru termenul limită de executare a obligaţiei de restituire a sumei împrumutului este la data de 31 decembrie 2018.
69. În termenii stabiliţi, apelantul Vasile Cojocaru nu şi-a onorat obligaţiile asumate şi nu a restituit integral suma împrumutată, acţionând cu rea-credinţă faţă de reclamantul Vladimir Croitor.
70. La 29 septembrie 2021 și 29 octombrie 2021, reclamantul Vladimir Croitor a expediat în adresa apelanților somație privind plata datoriei în sumă totală de 20 000 Euro în termen de 7 zile calendaristice de la primirea somației (f.d.6-7), care a fost recepționată contra semnătură de către Vasile Cojocaru la data de 08.10.2021 și 01.11.2021 (f.d.8), însă în termenul acordat datoria n-a fost stinsă.
71. Astfel, necătând la faptul că, reclamantul Vladimir Croitoru s-a adresat către Vasile Cojocaru cu cerinţa de a-i fi restituit împrumutul, acestea nu s-au soldat cu succes, fapt ce a generat înaintatrea prezentei acțiuni în judecată.
72. Prin urmare, în cazul în care Vasile Cojocaru nu și-a executat obligațiile ce-i reveneau în temeiul contractului de împrumut încheiat cu Vladimir Croitor, ultimul, în temeiul normelor invocate, are un drept de creanță față de acesta și față de soția acestuia.
73. Or, soții în timpul căsătoriei au drepturi și obligațiuni nu doar față de veniturile obținute, însă și față de datoriile acumulate.
74. Mai mult ca atât, art. 24 alin. (2) din Codul familiei prevede că, soţii răspund cu întreg patrimoniul lor pentru obligaţiile care au fost asumate în interesul familiei, fie şi numai de unul dintre ei, precum şi pentru repararea prejudiciului cauzat ca urmare a săvîrşirii de către ei a unei infracţiuni, dacă prin aceasta au sporit bunurile comune ale soţilor.
75. De altfel, la caz urmează a fi reținute și preederile art. 530 Cod civil *(în vigoare la data constituirii situației juridice)*, potrivit căruia dacă doi sau mai mulţi debitori datorează o prestaţie în aşa fel încît fiecare este dator să efectueze întreaga prestaţie, iar creditorul poate pretinde fiecăruia din debitori executarea, atunci debitorii sînt legaţi solidar.
76. Iar potrivit art. 531 Cod civil, o obligaţie solidară nu se prezumă, ci se naşte prin act juridic, prin lege sau atunci cînd prestaţia este indivizibilă.
77. Concomitent Colegiul reține și prevederile art. 872 alin. (1) Cod civil potrivit căruia, în cazul în care împrumutatul nu restituie în termen împrumutul, împrumutătorul poate cere pentru întreaga sumă datorată o dobîndă în mărimea prevăzută de art. 619 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.
78. Iar, potrivit art. 585 Cod civil, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligaţia este purtătoare de dobîndă, se plăteşte o dobîndă egală cu rata de bază a Băncii Naţionale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.
79. Potrivit prevederilor art. 602 alin. (1) şi (2) din Codul civil, în cazul în care nu execută obligaţia, debitorul este ţinut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat

astfel dacă nu dovedeşte că neexecutarea obligaţiei nu-i este imputabilă. Neexecutarea include orice încălcare a obligaţiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă.

80. Art. 619 alin. (1) şi (2) Cod civil al Republicii Moldova reglementează că**, o**bligaţiilor pecuniare li se aplică dobînzi pe perioada întîrzierii. Dobînda de întîrziere reprezintă 5% peste rata dobînzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus.(2) În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobînda este de 9% peste rata dobînzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.
81. Reiterând normele de drept citate supra, Colegiul Civil consideră legală şi întemeiată concluzia instanţei de fond materializată în hotărârea contestată privind încasarea în mod solidar a datoriei în mărime de 15 000 Euro și a dobânzii de întârziere în mărime de 5872, 17 Euro, or, cazul în care apelantul Vasile Cojocaru nu și-a executat obligația de a restitui datoria integrală în termenii stabiliți, ultimul este pus în întârziere la executarea acestei obligații.
82. Referitor la alegațiile apelanților precum că**,** le-a fost încălcată poziția de legalitate fiind îngrădit accesul la justiție prin imposibilitatea de a alege un avocat sau un avocat stagiar care să le apere interesele în instanță, iar instanța nu le-a acordat un avocat din oficiu așa cum prevede prevederile art. 8 CPC, fapt ce denotă o imparțialitate a judecătorului le examinarea prezentului litigiu, Colegiul civil reține următoarele.
83. Conform prevederilor art. 8 alin.1) CPC, Părţile, alţi participanţi la proces au dreptul să fie asistaţi în judecată de către un avocat ales ori desemnat de coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Naţional pentru Asistenţă Juridică Garantată de Stat sau de un alt reprezentant, în cazurile prevăzute de prezentul cod.
84. În această ordine de idei, Completul judiciar va nota că considerând statul de drept o valoare supremă, Republica Moldova a consacrat prin Constituție drepturile şi libertățile fundamentale ale omului, inclusiv dreptul la apărare. Fiind garantat ca un drept inviolabil, având după conținutul său un caracter complex, dreptul la apărare presupune posibilitatea fiecărui cetățean de a reacționa independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor şi libertăților sale.
85. În acest scop, persoana se poate baza atât de propriile puteri, cât şi pe asistența unui avocat. Pe toată durata procesului, persoana are dreptul să fie asistată de un avocat, ales sau numit din oficiu. Acest drept inalienabil presupune şi neamestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute de lege (art.26 din Constituție).
86. Consacrând dezideratul fundamental privind dreptul la apărare, statul a prevăzut că dreptul de a beneficia de asistența juridică a oricărui avocat în bază de acord al părților, reprezintă acele condiții juridice stipulate de lege, prin care pot fi apărate drepturile, libertățile şi interesele legitime ale persoanelor fizice şi juridice în Republica Moldova, precum şi cele indiscutabil necesare pentru buna desfășurare a activității profesionale a avocaților.

87. Astfel, la caz nu se atestă faptul că instanța de fond a îngrădit accesul la apărare a apelanților prin imposibilitatea de a alege un avocat sau un avocat stagiar care să le apere interesele în instanță, or, apelanții-pârâții nu au făcut uz de dreptul său și nu și-au angajat un avocat în acest sens.
88. De altfel alegațiile precum că, instanța nu le-a acordat un avocat din oficiu nu pot fi la fel reținute, or, acordarea asistenței juridice garantate de stat se realizează la cererea beneficiarului către Oficiul teritorial al CNAJGS.
89. Referitor la alegațiile apelanților precum că, instanța de fond a examinat prezentul litigiu într-un termen foarte restrâns, adică mai puțin de 6 luni de zile, fapt ce pune la îndoială imparțialitatea judecătorului la examinarea prezentului litigiu, Colegiul civil le va da o apreciere critică.
90. Or, faptul că instanța de fond a examinat cauza în termen de 6 luni de zile, nu poate fi considerat în sine temei de casare a actului contestat, atâta timp cât legislatorul a prevăzut examinarea cauzei într-un termen rezonabil, termen respectat de către instanța de fond.
91. În atare circumstanțe Colegiul atestă că, prima instanță a examinat pricina respectivă în coroborare cu prevederile legislației în vigoare, desfășurând examinarea litigiului pe principiul contradictorialităţii şi egalităţii părţilor în drepturile procedurale, organizând procesul astfel încât părţile au avut posibilitatea de a-şi formula, argumenta şi dovedi poziţia în proces, de a alege modalităţile şi mijloacele susţinerii ei de sine stătător şi independent de instanţă, de alte organe şi persoane, de a-şi expune opinia asupra oricărei probleme de fapt şi de drept care are legătură cu pricina dată judecăţii şi de a-şi expune punctul de vedere asupra iniţiativelor instanţei, respectiv acordând posibilitate participanților la proces de a-și expune poziția, totodată păstrîndu-și imparţialitatea şi obiectivitatea, creînd condiţii pentru exercitarea drepturilor participanţilor la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanţelor reale ale pricinii.
92. Totodată, ce ține de alegațiile apelanților precum că instanța de fond în mod neînetemeiat a încasat cheltuielile de asistență juridicdă, Colegiul consideră oportun de a relata prevederile art. 94 alin. (1) CPC, care reglementează că instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.
93. Conform art. 96 CPC al RM istanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.
94. În cazul în care acțiunea înaintată de Vladimir Croitor a fost admisă integral, instanța de fond just a încasat de la Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru în beneficiul lui cheltuielile de judecată asistență juridică.

95. Or, la caz s-a constatat că atât în cadrul examinării cauzei în fond, cât și în cadrul examinării cauzei în instanța de apel, interesele reclamantului-intimat Vladimir Croitor au fost reprezentate de avocatul Tatiana Guțu.
96. Conform bonului de plată nr. 058909 din 29.09.2021, reclamantul Vladimir Croitor a achitat CA "Tatiana Guțu" pentru acordarea asistenței juridice suma de 1000 lei (f.d.13), iar potrivit bonului de plată nr. 058910 din 08.10.2021 a achitat suma de 10 000 lei (f.d.13).
97. Astfel, instanța de fond just a dispus încasarea cheltuielilor de asitență juridică în mărime de 6000 lei pe care Colegiul civil le consideră rezonabile și reale, reieșind din volumul lucrului efectuat de către avocatul Tatiana Guțu.
98. Urmare celor relatate mai sus, Colegiul conchide că apelanții nu a prezentat argumente verosimile și admisibile în combaterea soluției adoptate de prima instanță, iar în lipsa unor argumente coerente și convingătoare, precum și a unui suport probator de natură să răstoarne soluția adoptată pe caz, Colegiul conchide că instanța de fond a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, a oferit apreciere justă probelor administrate și a aplicat corect normele de drept material și procedural, hotărârea fiind în concordanță cu art. 239-240 din Codul de procedură civilă.
99. Ce ține de cererea formulată de intimatul Vladimir Croitor privind încasarea în mod solidar de la Vasile Cojocaru și Margarita Cojocarua dobânzii de întârziere pentru perioada 05.05.2022-25.09.2023 în sumă de 5135, 96 euro Colegiul reține următoarele.
100. Conform prevederilor art. 372 alin.3) CPC, în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părţilor, temeiul sau obiectul acţiunii şi nici nu pot fi înaintate noi pretenţii. Se pot cere însă dobînzi, rate, venituri ajunse la termen şi orice alte despăgubiri apărute după emiterea hotărîrii în primă instanţă, se poate solicita o compensaţie legală.
101. Prin prisma cadrului normativ reiterat, intimatul Vladimir Croitor solicită încasarea dobânzii de întârziere pentru perioada 05.05.2022-25.09.2023**.**
102. Conform prevederilor art. 1248 alin.1) Codul Civil, în cazul în care împrumutatul nu restituie în termen împrumutul, dispoziţiile art.942 se aplică în modul corespunzător dacă legea sau contractul nu prevede altfel.
103. Conform prevederilor art. 942 alin.1) CC, în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadenţă, creditorul are dreptul la dobîndă de întîrziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenţei plăţii pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin.(2) ori la o altă rată prevăzută de dispoziţiile legale speciale.
104. Reiderând normele legale citate mai sus, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a încasa în mod solidar de la Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru în beneficiul lui Vladimir Croitor dobânda de întârziere pentru perioada 05.05.2022-25.09.2023 în sumă de 5135 euro 96 eurocenți, reieșind din suma datoriei de 15 000 Euro potrivit calculului efectuat pe site-ul www.calc.prolex.md.

105. Conform prevederilor art. 82 CPC, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat, taxa de timbru şi cheltuielile de judecare a cauzei.
106. Potrivit Ordinului de încasare a numerarului din 25.09.2023 intimatului a achitat taxa de stat în mărime de 2235 lei pentru cererea privind încasarea dobânzii de întîrziere (f.d.6, vol.II).
107. Alăturat, în sensul prevederilor art. art. 94 alin.1) CPC, Colegiul civil în contextul pretențiilor înaintate de intimat privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate la examinarea cauzei în instanța de apel, reține că, intimatul Vladimir Croitor, a solicitat încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în instanța de apel în mărime de 6000 lei achitate CA ”Tatiana Guțu”, în acest sens prezentând bonul de plată nr. 058941 din 01 septembrie 2022 la suma de 6000 lei (f.d.5, vol. II).
108. Prin urmare, în condiţia respingerii cererii de apel declarate de Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru, instanța de apel consideră necesar de a încasa în beneficiul Vladimir Croitor de la Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru în mods solidar cheltuielile de asitență juridcă suportate la examinarea cauzei în instanța de apel în mărime totală de 6000 lei și cheltuielile de judecată cu titlu de taxa de stat în mărime de 2235 lei.
109. Reieşind din cele expuse, instanța de apel, ajunge la concluzia că apelul trebuie să fie respins, iar hotărârea primei instanţe - menţinută.
110. În temeiul art. 385 lit. „a” CPC al RM, Colegiul civil

Decide:

Respinge cererea de apel declarată de Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru.

Menține hotărârea judecătoriei Orhei, sediul central din 04 mai 2022 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Vladimir Croitor către Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată, fără modificări.

Încasează în mod solidar de la Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru în beneficiul lui Vladimir Croitor dobânda de întârziere pentru perioada 05.05.2022-25.09.2023 în sumă de 5135 (cinci mii una sută treizeci și cinci) euro 96 eurocenți, echivalentul în lei moldovenești, conform cursului BNM la data executării prezentei decizii;

Încasează în mod solidar de la Vasile Cojocaru și Margarita Cojocaru în beneficiul lui Vladimir Croitor cheltuielile de judecată suportate în instanța de apel în sumă de 8 235 (opt mii două sute treizeci și cinci) lei.

Decizia este definitivă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței,
judecător **Elena Grumeza**

Judecătorii **Ivan Parii** **Natalia Costaș**